

Motion till riksdagen 2025/26:2071

av **Kerstin Lundgren (C)**

Värnande av barns svenska medborgarskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändring i 14 § medborgarskapslagen så att rätten att behålla sitt medborgarskap inte ska kräva ansökan före 22-årsdagen utan att medborgarskapet i stället ska kunna upphävas först efter ansökan från ”barn” som lever utomlands när de fyller 22 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Fokusera på att få fler svenskar att behålla sitt medborgarskap även efter 22 års ålder

Det råder ett stort fokus på hur ett svenskt medborgarskap skall kunna hävas. Regeringen beslutade den 7 september 2023 att ge en särskild utredare uppdraget att fram till den 30 september 2024 utreda frågor kopplade till detta. SOU 2025:1 Skärpta krav för svenskt medborgarskap bereds nu.

Men Sverige borde ägna större intresse åt att värna svenska medborgares bibehållande av medborgarskapet. Idag förlorar svenska medborgare som levt utomlands det medborgarskap de växt upp med och passerat myndighetsåldern med. Uppenbarligen anser alltså en majoritet i Sveriges riksdag att det finns ett värde i att förlora svenska medborgare. När andra länder ser det som viktigt att bygga relationer med medborgare som bor i andra länder väljer Sverige tvärtom att avbryta relationen. Inte vid tidpunkten när du blir myndig utan när du fyller 22. Helt plötsligt förlorar du den identitet du är uppväxt med oaktat om du känner samhörighet med Sverige eller inte.

Detta skiljer sig från den ordning som gäller för den som önskar befrias från sitt svenska medborgarskap. Den personen måste ansöka om detta. Men det gäller inte för den som blivit myndig som svensk medborgare och som inte har hemvist i Sverige. Här gäller att den unga måste ansöka om att få kvarstå som medborgare. Den signal som Sverige sänder ut till unga medborgare som med sina föräldrar levt utanför Sverige är mycket märklig.

Det finns många svenskar i världen och vi bör som land tydligt välkomna tillbaka de svenska medborgare som förlorat sitt medborgarskap och som söker förnya sin relation till vårt land. Skälen till att man förlorat sitt medborgarskap är många. För vissa gäller att det land där de bor inte tillåter dubbelt medborgarskap, varför de riskerar att förlora sitt utländska medborgarskap om de blir svenska medborgare. Flera har fötts utomlands med minst en svensk förälder och har utifrån svensk lagstiftning rätt till svenskt medborgarskap men har inte bott i Sverige.

En svensk medborgare som är född och bosatt utomlands får i 22-årspresent från Sverige veta att hen förlorar det svenska medborgarskap som hen växt upp med. Det gäller om personen är född utanför Sverige, aldrig har bott här och inte har varit i Sverige under förhållanden som visar samhörighet med Sverige. Det bygger inte på att Sverige inte anser att hen kan vara svensk medborgare, för det är fullt möjligt under dessa omständigheter. Men då måste hen ha ansökt senast som 21-åring och det är ju lätt att det finns väldigt mycket annat än just den ansökan att tänka på i den åldern. Man är ju uppväxt med sitt medborgarskap och tänker inte att det förändras just när man fyller 22 år.

För att undvika att förlora sitt svenska medborgarskap kan man under fyra år ansöka om att få behålla det. Det görs efter att man fyllt 18 år, men innan man fyller 22 år. En ålder då många flyttar hemifrån, studerar eller börjar jobba och lätt kan missa en ansökan. Enligt Migrationsverket behöver man inte göra en sådan ansökan om man under någon tid har bott i Sverige eller om man regelbundet har besökt Sverige. Denna regel medför problem för de personer som identifierar sig som svenskar boende i ett annat land och som inte är medvetna om att de måste ansöka om att behålla medborgarskapet innan de fyller 22 år. Att ansöka om medborgarskap efter 22 års ålder är en lång och komplicerad process och kräver bland annat stadigvarande bosättning i Sverige i fem år, något som kan vara svårt att uppfylla för en ung person som under hela sitt liv har bott utomlands. Ett fönster på bara fyra år för barn och i annat fall att man bott i landet under fem år eller vad som kommer föreslås, som att man invandrat, uppfattas av många tidigare medborgare som att bli bjuden med armbågen. Sverige borde istället välkomna tidigare medborgare tillbaka till landet.

De som är födda som svenska medborgare borde inte förlora sitt medborgarskap utan att de själva vill att det upphör. Det rimliga är den omvända ordningen mot idag; du måste begära att bli av med ditt medborgarskap för att förlora det. De som drabbats av den nya ordningen gällande 22 år måste återfå rätten till sitt medborgarskap om de så önskar. Samtidigt bör åtgärder vidtas för att göra det lättare att återfå ett förlorat medborgarskap. Det bör därför ges tilläggsdirektiv till den tillsatta utredningen för att, i enlighet med vad som anförts, åtgärda dagens märkliga ordning. Detta bör ges regeringen till känna.

Kerstin Lundgren (C)